

WOU format samenvatting onderzoeksverslag 2018-2020

Naam School: OBS De Klim

Inleiding

Op OBS de Klim wordt een deel van het onderwijs in thema's aangeboden: wereldoriëntatie (aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, natuurkunde), de creatieve vakken (drama, beeldende vorming, muziek) en een deel van het taalaanbod. Ieder schooljaar staan 4 à 5 thema's centraal met een looptijd van ongeveer 8 weken. Bij ieder thema worden 4 fases doorlopen.

Vorig jaar heeft een werkgroep binnen de school een registratieformulier ontwikkeld voor de groepen 3 t/m 8 waarin de kerndoelen voor wereldoriëntatie en de creatieve vakken worden geregistreerd. Leerkrachten gebruiken dit document nu bij de voorbereiding en evaluatie van het thema, om te registreren aan welke kerndoelen zij hebben gewerkt met hun klas en hoe zij dit hebben gedaan. Daarnaast wordt het document gebruikt bij de overdracht naar het volgende leerjaar.

De vraag die vervolgens bij het team leefde was 'Hoe kunnen wij de vaardigheden volgen die de leerlingen ontwikkelen binnen het thematisch onderwijs?'

Context van het onderzoek

De school telt 6 homogene en 5 heterogeen samengestelde groepen. Het team telt 16 leerkrachten. In het schoolgebouw, waarin nog twee andere scholen gevestigd zijn, is ook een schoolbibliotheek en een atelier aanwezig. In de school wordt regelmatig groepsdoorbrekend gewerkt binnen de clusters 1/2, 3/4/5 en 6/7/8. Bij thematische lessen wordt ook clusterdoorbrekend gewerkt.

Onderzoeksvraag en doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is een antwoord te geven op de vraag die binnen het team leeft. De hoofd en deelvragen zijn opgezet aan de hand van de Vierslag van De Corte (2000).

Onderzoeksvraag:

Welke te ontwikkelen leerlingvaardigheden willen we als team van OBS de Klim centraal stellen binnen het thematisch onderwijs en hoe kunnen we de ontwikkeling van deze vaardigheden in kaart brengen, volgen en stimuleren middels het gebruik van een portfolio?

Deelvragen:

1. Wat zijn vaardigheden?
2. Welke vaardigheden kunnen leerlingen van OBS de Klim ontwikkelen als zij werken binnen het thematisch vormgegeven onderwijs op school?
3. Aan welke van deze vaardigheden wil het team van OBS de Klim komende jaren extra aandacht besteden en waarom?
4. Wat is er vanuit de wetenschappelijke literatuur bekend over de mogelijke ontwikkeling van deze vaardigheden bij leerlingen gedurende de basisschoolperiode?
5. Hoe vertaalt zich de ontwikkeling van deze vaardigheden in concreet waarneembaar gedrag van leerlingen gedurende achtereenvolgende jaren?
6. Op welke manier kijkt het team aan tegen deze leerlijnen en kunnen leerkrachten op een min of meer eenduidige manier de ontwikkeling in kaart brengen, volgen en stimuleren via formatief assessment met behulp van een portfolio?
7. Welk type portfolio is geschikt om te gebruiken om de ontwikkeling van de gekozen vaardigheden te volgen en te stimuleren?
8. Welke instrumenten zijn geschikt om de ontwikkeling in vaardigheden in kaart te brengen?
9. Waar staan de leerlingen nu in hun ontwikkeling?

(Voor het komende schooljaar is reeds een vervolgvraag, met deelvragen, geformuleerd: Wat is het effect van het gebruik van het portfolio op de ontwikkeling van specifieke vaardigheden bij kinderen op OBS de Klim tijdens het thematisch werken en op welke manier en met welke tools kunnen leerkrachten de ontwikkeling van deze vaardigheden optimaal ondersteunen?)

Resultaten

Op de deelvragen 1, 2, 4, 5, 7 en 8 zijn onder andere middels literatuuronderzoek antwoorden geformuleerd die tijdens teambijeenkomsten door het WOU team (broker en drie leerkrachten) zijn gedeeld en besproken.

Op basis van voorkeur van het team en theorie van Van der Zee (2017) over de samenhang binnen het thematisch onderwijs is besloten om drie hoofdvaardigheden verder uit te diepen, namelijk: werkhouding (samenwerken), onderzoeksvaardigheden en ICTvaardigheden. Voor deze drie hoofdvaardigheden zijn leerlijnen ontwikkeld aan de hand van het stappenplan voor het ontwikkelen van leerlijnen van Wijngaards et al. (2018). De genoemde vaardigheden zijn uitgewerkt in hoofd- en deeltaalvaardigheden.

Daarnaast zijn reflectieformats ontwikkeld vanaf groep 3 die elk thema opnieuw gebruikt gaan worden. In deze formats komen een aantal onderwerpen steeds terug: terugkijken op wat er is gedaan, terugkijken op wat er is geleerd en terugkijken op de ontwikkeling

binnen de leerlijn samenwerken. De vragen hierover zijn aangepast aan waar de kinderen staan in hun ontwikkeling met betrekking tot reflecteren. Deze standaardisatie geeft de mogelijkheid tot een doorgaande lijn wat betreft het leren reflecteren.

De resultaten van dit onderzoek geven de leerkrachten van OBS de Klim handvatten om de ontwikkeling van hun leerlingen bij de vaardigheden samenwerken, onderzoeksvaardigheden en ICT-basisvaardigheden in kaart te brengen, te volgen en te stimuleren middels een ontwikkelingsgericht portfolio. Doordat deze ontwikkeling samen met het team is aangegaan heeft het team een stap gemaakt als leergemeenschap en hebben zij gewerkt aan hun toetsbekwaamheid.

Conclusie

Op OBS de Klim is ervoor gekozen om voor drie hoofdvaardigheden leerlijnen te ontwikkelen: samenwerken, onderzoeksvaardigheden en ICT-basisvaardigheden. De leerlijnen worden gebruikt om de ontwikkeling van de leerlingen binnen het thematisch onderwijs op OBS de Klim in kaart te kunnen brengen, te volgen en te stimuleren.

De leerlijn samenwerken is verwerkt in reflectieformats (als portfolio) passend bij het ontwikkelingsniveau van kinderen in de verschillende groepen. Met deze reflectieformats kunnen de leerkrachten het thema evalueren met de leerlingen in hun klas. Doordat een aantal onderwerpen terug komt in de formats is een doorgaande lijn ontstaan voor het leren reflecteren.

Contact

Wil je meer weten over dit onderzoek? Neem dan contact op met Andrea Steenhuis
andrea.steenhuis@spoutrecht.nl